

2019/05

KVANTIFIKÁCIA VPLYVU OPATRENÍ

Zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane

6. jún 2019

Základné informácie o kvantifikáciách RRZ

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) vznikla v roku 2012 ako nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky. Jej úlohou je poskytovať verejnosti odborné, komplexné a politicky neovplyvnené informácie o vývoji verejných financií. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti vypracováva a zverejňuje stanoviská k legislatívnym návrhom predkladaným na rokovanie národnej rady buď z vlastnej iniciatívy alebo na podnet poslaneckého klubu. Stanoviská k legislatívnym návrhom by mali hľadať odpovede na základné otázky. Po prvé, ktoré ekonomické subjekty (domácnosti, podnikatelia) sú najviac ovplyvnené navrhovanou legislatívou a v akej miere? Druhou otázkou je, ako ovplyvnia legislatívne zmeny makroekonomický vývoj v krátkodobom ale aj dlhodobom horizonte? Poznať odpovede na prvé dve otázky je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa dali kvantifikovať rozpočtové vplyvy legislatívy, čo je ťažiskom stanovísk RRZ. Ide teda najmä o to, ako ovplyvnia opatrenia ukazovatele verejných financií na strednodobom horizonte a čo prinesú z pohľadu dlhodobej udržateľnosti. Súčasťou kvantifikácie je aj transparentné uvedenie predpokladov a metód, ktoré boli použité pre vyčíslenie vplyvov. Okrem samotnej kvantifikácie môže materiál poukázať na relevantné a odborné informácie, ktoré by mali prispieť ku skvalitneniu verejnej diskusie, a tým poskytnúť dostatok argumentov na prijatie alebo neprijatie navrhovaného opatrenia.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2019

Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Sekretariat of the CBR, Slovakia/year, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované, odkaz na internete, a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k materiálu sú vítané na e-mailovej adrese kvantifikacia@rrz.sk.

Obsah

ZHRNUTIE	4
1. ZADÁVATEĽ	6
2. POPIS OPATRENIA	6
3. KVANTIFIKÁCIA VPLYVU OPATRENIA	7
4. VPLYV NAVRHOVANÉHO OPATRENIA	7
VPLYV NA VEREJNÉ FINANČIE	9
DISTRIBUČNÉ VPLYVY	9
DYNAMICKÉ VPLYVY	11
PRÍLOHA 1	13
MIKROSIMULAČNÝ PRÍSTUP	13
INDIVIDUÁLNE ÚDAJE SOCIÁLNEJ POISŤOVNE.....	13
PRÍLOHA 2	15

Zhrnutie

Skupina poslancov NR SR doručila dňa 31.5.2019 do parlamentu návrh novely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Predložený návrh zákona neobsahuje informáciu o finančných dôsledkoch na rozpočet verejnej správy tak, ako to vyžaduje zákon o rozpočtových pravidlách č. 523/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.¹

RRZ vníma takýto postup negatívne, najmä vzhľadom na významne negatívny vplyv navrhovaného opatrenia na rozpočet verejnej správy a dlhodobú udržateľnosť verejných financií. S cieľom zvýšiť transparentnosť a prispieť do diskusie pripravila RRZ kvantifikáciu v súlade s čl.4 ods.1 písm. c) ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Predmetom poslaneckého návrhu je zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka (ďalej len NČZD). Zvýšenie je navrhované z aktuálnej hodnoty 19,2 násobku životného minima na 21 násobok životného minima. Navrhovaná účinnosť zákona je od 1.1.2020. Tento návrh zákona nemení výšku nezdaniteľnej časti základu dane na nepracujúcu manželku/manžela.

Autori návrhu v texte dôvodovej správy argumentujú, že cieľom opatrenia je zvýšenie čistých príjmov pracujúcich.

Kvantifikácia RRZ pozostáva z vyčíslenia statických vplyvov navrhovaného opatrenia na časovom horizonte rokov 2020 až 2022 a tiež dynamických vplyvov. Pod pojmom statický vplyv sa rozumie vplyv opatrenia, pri ktorom sa neuvažuje reakcia firiem a rodín na zmenu v systéme. Dynamický vplyv zahŕňa prispôsobenie sa ekonomických subjektov novej legislatíve.

Zavedenie navrhovaného opatrenia by podľa kvantifikácie RRZ malo na strednodobom horizonte prognózy negatívny vplyv na saldo verejnej správy vo výške 0,1 % HDP, čo predstavuje 136 mil. eur v roku 2020. Z dlhodobého pohľadu by došlo ku zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií o 0,1 % HDP (zmena v ukazovateli dlhodobej udržateľnosti).

Navrhované opatrenie by ovplyvnilo verejné financie cez pokles výnosu dane z príjmov fyzických osôb o 149 mil. eur. V dôsledku zvýšenia disponibilného príjmu pracujúcich vzrastie ich spotreba, by navrhované opatrenie viedlo k nárastu vo výnose dane z pridanej hodnoty o 13 mil. eur.

V členení podľa subjektov verejnej správy by navrhované opatrenie v roku 2020 znížilo príjmy samospráv o 149 mil. eur a naopak, zvýšilo príjmy štátneho rozpočtu o 13 mil. eur.

Navrhované opatrenie by viedlo ku zvýšeniu disponibilných príjmov rodín priemerne o 0,4 %. Rodiny by si polepšili v priemere o 3,8 eur mesačne.

Dopad navrhovaného opatrenia na rodiny by nebol rozdelený rovnomerne, percentuálne vyjadrený nárast disponibilného príjmu sa pohybuje od 0,1 do 0,5 % pre rodiny v jednotlivých príjmových deciloch. Výška vplyvu závisí od toho, koľko rodín v príjmovom decile má nárok na uplatnenie si NČZD, ako aj od počtu členov rodiny s nárokom na NČZD.

Opatrenie zvyšujúce úroveň NČZD by eliminovalo predpokladaný vplyv tichého zdanenia v roku 2020, pokračovanie tichého zdaňovania do budúcnosti by však neodstránilo. Navrhované zvýšenie NČZD

¹ To konštatuje aj MF SR vo svojom stanovisku k predloženému návrhu.

nepostačuje na to, aby sa “oživila“ zamestnanecká prémie, ktorej vplyv vyprchal v roku 2015, keď výška NČZD klesla pod úroveň základu dane počítaného z minimálnej mzdy.

Dá sa očakávať iba malý vplyv opatrenia na ponuku a dopyt po práci. Preto sú odhadované dynamické vplyvy takmer totožné so statickými.

V kvantifikácii sa predpokladá, že ostatné parametre daňovo-odvodového systému sú nezmenené (*ceteris paribus*). Navrhované zvýšenie NČZD je však súčasťou balíčka viacerých návrhov zmien², ktorých dopady by sa navzájom ovplyvňovali. Jednotlivé kvantifikácie týchto opatrení je preto potrebné vnímať indikatívne a vypočítané dopady nie je možné jednoducho mechanicky spočítavať.

Vzhľadom na to, že parlament bude rozhodovať o viacerých návrhoch súbežne, je podľa RRZ dôležité ich posudzovať komplexne ako celok. Výsledný vplyv bude závisieť od toho, ktoré navrhované opatrenia a v akej podobe parlament nakoniec schváli. Z pohľadu kvantifikácie bude dôležité posúdiť, či a akými opatreniami bude celkový výpadok daňových príjmov v rozpočte kompenzovaný, aby mohli byť splnené schválené rozpočtové ciele. Súčasťou diskusie by mala byť aj téma ako sa zmení celková štruktúra daňovo-odvodového zaťaženia pri prijatí danej kombinácie zmien, najmä vo väzbe na dlhodobý ekonomický rast, a teda životnú úroveň populácie.

² Napríklad navrhované zníženie sadzby dane právnických osôb, zníženie sadzieb DPH na potraviny alebo zmena sadzieb poistného na sociálne poistenie.

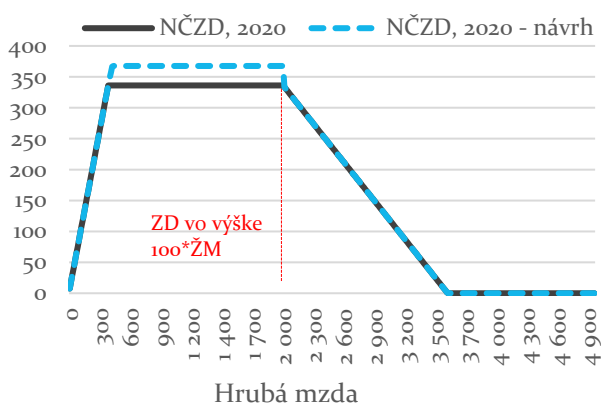
1. Zadávateľ

- 1.1 Skupina poslancov NR SR doručila dňa 31.5.2019 do parlamentu [návrh novely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov](#). Návrh má označenie „Parlamentná tlač 1540“. Predložený návrh zákona neobsahuje informáciu o finančných dôsledkoch na rozpočet verejnej správy tak, ako to vyžaduje zákon o rozpočtových pravidlách.
- 1.2 S cieľom zvýšiť transparentnosť a prispieť do diskusie (či už v NR SR alebo medzi verejnosťou) pripravila RRZ kvantifikáciu vplyvov v súlade s čl.4 ods.1 písm. c) ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. Táto je zverejnená aj na internetovej stránke RRZ.

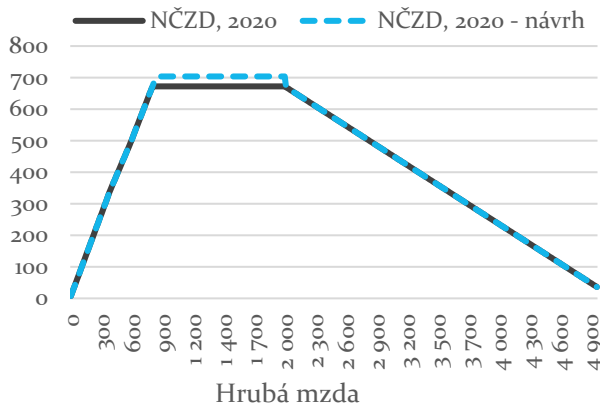
2. Popis opatrenia

- 2.1 Cieľom návrhu je podľa navrhovateľov zvýšiť životnú úroveň pracujúcich. Zvýšenie NČZD je navrhované zo súčasného 19,2 násobku životného minima na 21 násobok.
- 2.2 Predmetom návrhu zákona je zvýšenie NČZD na daňovníka s účinnosťou od 1.1.2020.
- 2.3 Návrhom zákona sa zvyšuje len koeficient pri výpočte výšky NČZD na daňovníka. NČZD na manžela/ku sa nemení. Návrhom zákona ostávajú nedotknuté výšky základu dane, od ktorých sa NČZD na daňovníka znižujú.
- 2.4 Navrhovaná výška nezdaniteľnej časti základu v roku 2020 a v nasledujúcich rokoch pri predpokladanom raste životného minima podľa [Výboru pre makroekonomické prognózy z februára 2019](#) je
 - 367,85 eur mesačne / 4414 eur ročne v roku 2020
 - 376,29 eur mesačne / 4515 eur ročne v roku 2021
 - 385,13 eur mesačne / 4622 eur ročne v roku 2022
- 2.5 Graf 1 ilustruje ako návrh zákona mení výšku NČZD v prípade daňovníkov uplatňujúcich si NČZD na daňovníka a Graf 2 v prípade daňovníkov uplatňujúcich si aj NČZD na manžela/ku (bez vlastného príjmu). Opatrenie sa pozitívne dotkne daňovníkov so základom dane do 100-násobku životného minima.
- 2.6 Dôsledkom nezmenených hraníc dochádza k vysokému nárastu marginálneho daňového zaťaženia, keď daňovníci z ďalšieho zarobeného eura zaplatia na dani viac ako 6,20 eura (Graf 3 a Graf 4).

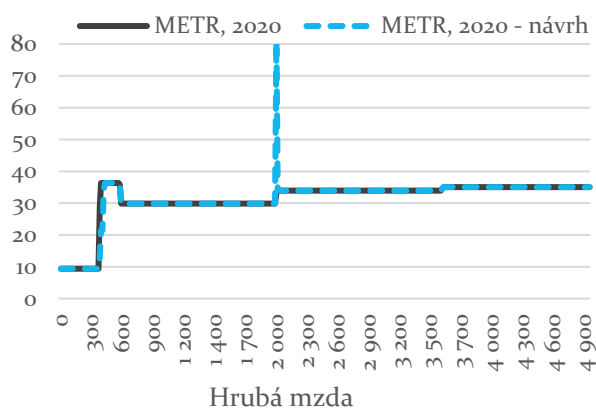
Graf 1: NČZD na daňovníka, mesačne v eurách

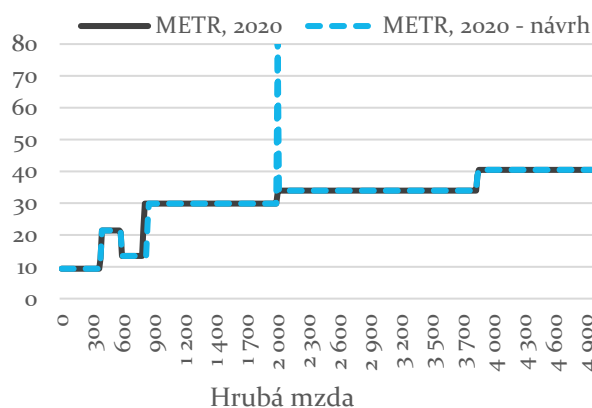
Graf 2: NČZD na daňovníka a mňažela/ku, mesačne v eurách

Graf 3: Zmena v METR pri uplatnení si NČZD na daňovníka

Graf 4: Zmena v METR pri uplatnení si NČZD na daňovníka a mňaželku

Poznámka: Marginálna efektívna daňová sadzba (METR) dosahuje v bode 2021 viac ako 100 %. T znamená, že pri zvýšení hrubej mzdy z 2021 na 2022 eur dostane zamestnanec v čistom menej ako mal pri nižšom hrubom príjme.

Zdroj: výpočty KRRZ

3. Kvantifikácia vplyvu opatrenia

- 3.1 Na kvantifikáciu bol použitý model SIMTASK, ktorý umožňuje simulovať vplyv zmien v daňovo-odvodom a sociálnom systéme Slovenska. Na verifikáciu kvantifikácie modelom SIMTASK boli použité individuálne údaje Sociálnej poisťovne. Metodika simulácií je podrobnejšie predstavená v Prílohe 1.
- 3.2 Pre odhad dynamických vplyvov bol použitý model *w_hat if*, ktorý prepája mikrosimulačný model SIMTASK s neoklasickým makroekonomickým modelom.
- 3.3 Pri výpočtoch sa používa výška životného minima 210,20 eur platná od 1. júla 2019. Predpokladaná hodnota životného minima v ďalších rokoch vychádza z údajov prognózy [Výboru pre makroekonomické prognózy z februára 2019](#). V roku 2021 sa predpokladá životné minimum vo výške 215,02 eur a v roku 2022 vo výške 220,07 eur.

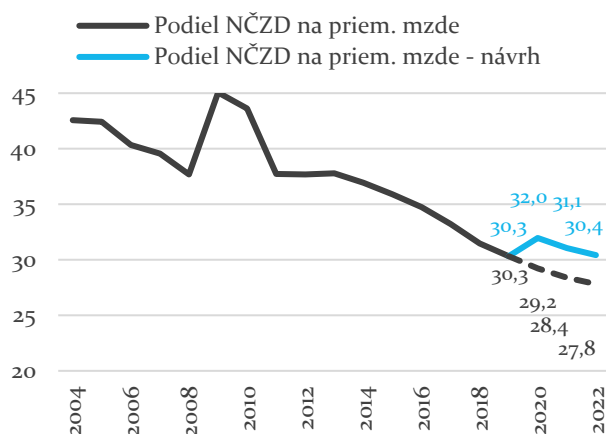
4. Vplyv navrhovaného opatrenia

- 4.1 Podiel NČZD na priemernej mzde v čase klesá (Graf 5). S výnimkou rokov 2009 a 2010, keď bola NČZD protikrizovým opatrením dočasne zvýšená, tento podiel klesal z úrovne 42,6 % v roku

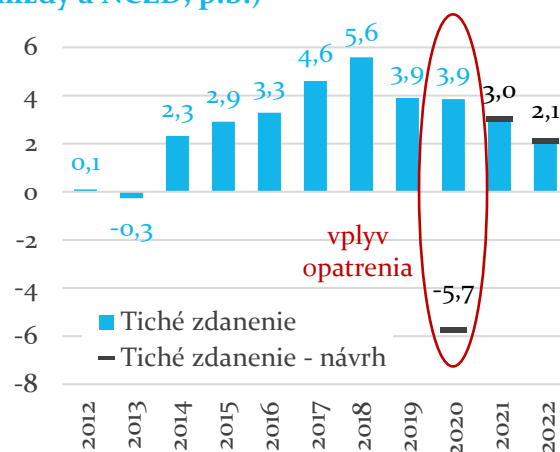
2004 na 30,3 % v roku 2018. Navrhovaným opatrením by sa podiel NČZD na priemernej mzde zvýšil na 32 % v roku 2020 (vrátil by sa na úroveň roku 2017). Pri predpokladanom raste priemernej mzdy v ekonomike prevyšujúcom rast životného minima by však podiel v nasledujúcich rokoch opäť klesal.

- 4.2 Opatrenie zvyšujúce NČZD by eliminovalo predpokladaný vplyv tichého zdanenia v roku 2020 (NČZD by rástlo rýchlejšie ako priemerná mzda v ekonomike), neodstránilo by však pokračovanie vplyvu tichého zdaňovania v nasledujúcom období (Graf 6).
- 4.3 Navrhované zvýšenie NČZD by nevedlo k oživeniu zamestnaneckej prémie, nástroja zavedeného v roku 2009 na podporu nízko príjmových. Vplyv zamestnaneckej prémie vypršal v roku 2015, keď výška NČZD klesla pod úroveň základu dane z minimálnej mzdy.
- 4.4 Graf 7 ukazuje ako by navrhované opatrenie ovplyvnilo zaplatené odvody a daň z minimálnej mzdy. Vyjadrené v eurách by suma dane a odvodov naďalej rástla, len pomalšie. V roku 2020 by bola daňovo-odvodová povinnosť v porovnaní so scenárom nezmenených politík nižšia o 6 eur (resp. o 1,3 p.b.).

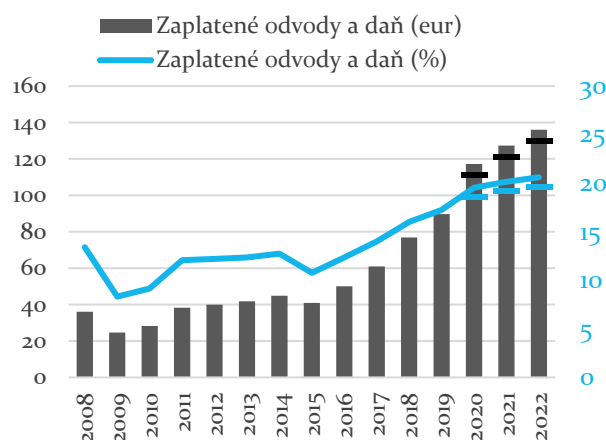
Graf 5: Podiel NČZD na priemernej mzde, v %

Graf 6: Vplyv opatrenia na tiché zdanenie (rozdiel v medziročnom raste priemernej mzdy a NČZD, p.b.)

Graf 7: Zaplatená daň a odvody z minimálnej mzdy

Box 1: Tiché zdanenie

K tichému zdaňovaniu dochádza, keď zdaniteľné príjmy rastú rýchlejšie ako odpočítateľné položky. Spôsob výpočtu odpočítateľných položiek automaticky mení daňové zaťaženie. Výška nezdaniteľnej časti základu dane na jednotlivca, manžela/manželku je legislatívou naviazaná na životné minimum, ktoré v posledných rokoch rastie pomalšie ako nominálne mzdy. Tým systematicky dochádza k efektu tichého zdaňovania. (Viac o tichom zdaňovaní v komentári RRZ „[Občas nahlas, väčšinou potichu](#)“.)

Zdroj: výpočty KRRZ

Vplyv na verejné financie

- 4.5 Celkový vplyv opatrenia na verejné financie by bol negatívny. Odhadovaný vplyv na saldo je na úrovni 0,1 % HDP na strednodobom horizonte prognózy 2020-2022.
- 4.6 V peňažnom vyjadrení by bol vplyv opatrenia na saldo vo výške 136 mil. eur v roku 2020. Pri pohľade na štruktúru, navrhovaná zmena by ovplyvnila verejné financie nižším výberom dane z príjmov fyzických osôb o 149 mil. eur a vyšším výnosom dane z pridanej hodnoty o 13 mil. eur.³
- 4.7 V členení podľa subjektov verejnej správy by navrhované opatrenie v roku 2020 znížilo príjmy samospráv o 149 mil. eur a naopak, zvýšilo príjmy štátneho rozpočtu o 13 mil. eur.

Tabuľka 1: Vplyvy opatrenia na saldo rozpočtu verejnej správy (mil. eur, ESA2010)

	2020	2021	2022
Štátny rozpočet	13	13	14
DPH	13	13	14
Samosprávy	-149	-152	-154
DPFO (vrátane 2% na VPÚ)* - obce	-104	-106	-107
DPFO (vrátane 2% na VPÚ)* - VÚC	-45	-46	-46
Celkový vplyv opatrenia na rozpočet VS v mil. eur	-136	-139	-140
Celkový vplyv opatrenia na rozpočet VS v % HDP	-0,1%	-0,1%	-0,1%

* Po zohľadnení výdavkov na verejnoprospešný účel (VPÚ).

Zdroj: SIMTASK (2020, 2021, 2022)

Distribučné vplyvy

- 4.8 V tejto časti sú analyzované okamžité vplyvy navrhovaného opatrenia mikrosimulačným prístupom. Ten umožňuje identifikovať jednotlivcov a skupiny, ktoré zavedením navrhovaného opatrenia získajú a rovnako aj tých, pre ktorých to bude znamenať nárast daňového zaťaženia alebo pokles ich disponibilného príjmu.
- 4.9 Vyhodnotené sú vplyvy navrhovaného opatrenia na disponibilné príjmy rodín⁴. Analyzovaný je vplyv opatrenia v roku 2020. Reakcia na zmenu systému nie je zohľadnená.
- 4.10 Navrhované opatrenie by viedlo k nárastu disponibilného príjmu 51 % rodín. Získali by rodiny, ktorých členovia majú zdaniteľný príjmom na ktorý si môžu uplatniť NČZD⁵. V roku 2020 by sa zvýšili disponibilné príjmy rodín priemerne o 0,4 %. Rodiny by si polepšili v priemere o 3,8 eur mesačne. Žiadna z rodín by si nepohoršila.

³ V dôsledku vyšších disponibilných príjmov vzrastie spotreba a preto stúpne výnos z DPH.

⁴ Rodina je definovaná ako jednotlivec alebo dvojica žijúca v jednej domácnosti bez detí alebo s nezaopatreným dieťaťom(deťmi). Za nezaopatrené dieťa sa považuje dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do 25 rokov veku, ktoré sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na strednej alebo na vysokej škole dennou formou štúdia.

⁵ Na NČZD nemá nárok daňovník, ktorý je na začiatku zdaňovacieho obdobia poberateľom starobného dôchodku, vyrovnávacieho príplatku, predčasného starobného dôchodku, starobného dôchodkového sporenia, dôchodku zo zahraničného povinného poistenia rovnakého druhu ako v SR, výsluhového dôchodku alebo obdobného dôchodku zo zahraničia, a súčasne, ak suma tohto dôchodku je v úhrne vyššia ako suma NČZD na daňovníka stanovená pre zdaňovacie obdobie.

- 4.11 Podľa typu rodiny by opatrením viac získali dvojice v porovnaní s jednotlivcami (Tabuľka 2), keďže výška vplyvu závisí od počtu členov rodiny uplatňujúcich si nárok na NČZD.
- 4.12 V Tabuľke 5 v Prílohe 2 sú prezentované vplyvy na disponibilný príjem rodín v podrobnejšom členení podľa typu rodiny a podľa výšky príjmu.

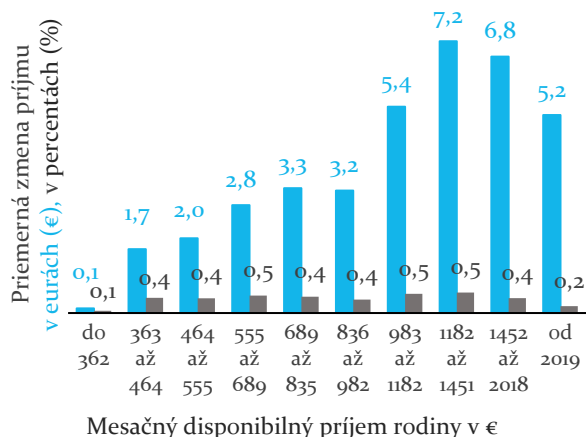
Tabuľka 2: Zmena v disponibilnom príjme podľa typu rodín, 2020

Typ rodiny	Počet rodín	Priemerná zmena v disp. príjme (eur)	Priemerná zmena (%)	Priemerná kladná a záporná zmena v disp. príjme (eur)	Podiel rodín s kladnou, nulovou a zápornou zmenou (v %)
Všetky rodiny	2 891 014	3,8	0,4		
Jednotlivec bez detí	1 480 593	2,4	0,4		
Jednotlivec + 1 dieťa	105 395	2,6	0,3		
Jednotlivec + 2 deti	18 347	3,8	0,4		
Jednotlivec + 3 a viac detí	7 427	1,3	0,1		
Dvojica bez detí	689 047	4,2	0,3		
Dvojica s 1 dieťaťom	272 477	7,3	0,5		
Dvojica s 2 deťmi	221 905	6,9	0,5		
Dvojica s 3 a viac deťmi	92 946	5,2	0,3		

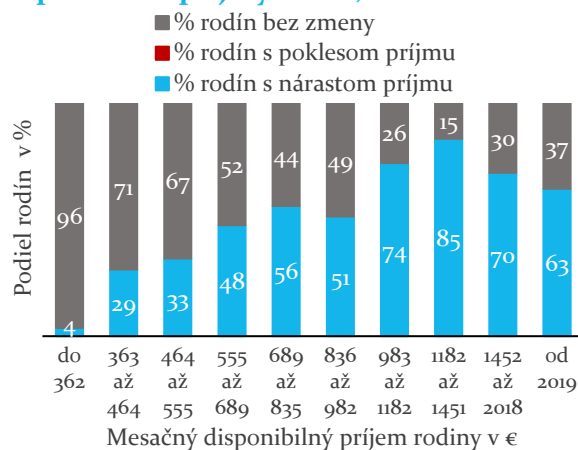
Zdroj: model SIMTASK (2020)

- 4.13 Najvyšší percentuálny nárast disponibilného príjmu, vo výške 0,5 %, by bol pre rodiny v 7.a a 8. príjmovej decile. Pri rodinách s najnižšími príjmami by bol tento efekt blízky nule, keďže ich príjem je tvorený prevažne nepracovnými príjmami (sociálnymi dávkami, dôchodkami) nepodliehajúcimi dani (Graf 8).
- 4.14 Podiel rodín, ktorých by sa opatrenie dotklo, rastie s výškou príjmu rodín (Graf 9). V najnižšej príjmovej kategórii (1. decil) by si polepšili 4 % rodín, v 8. decile by si polepšilo približne 85 % rodín. V dvoch najvyšších deciloch je podiel dotknutých nižší, keďže ide o rodiny s vyšším príjmom, ktorých sa opatrenie nedotkne.

Graf 8: Vplyv navrhovaného opatrenia na disponibilné príjmy rodín, 2020

Graf 9: Vplyv navrhovaného opatrenia na disponibilné príjmy rodín, 2020

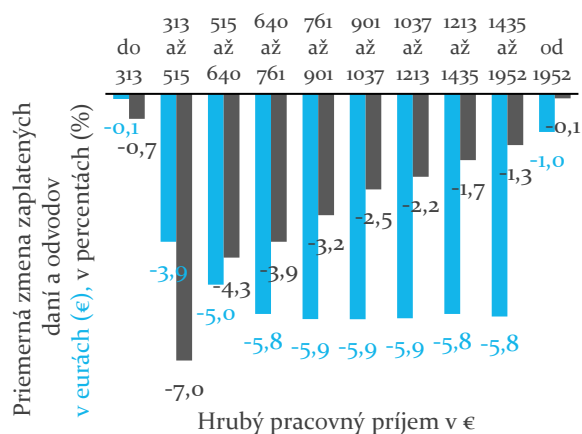

Zdroj: model SIMTASK (2020)

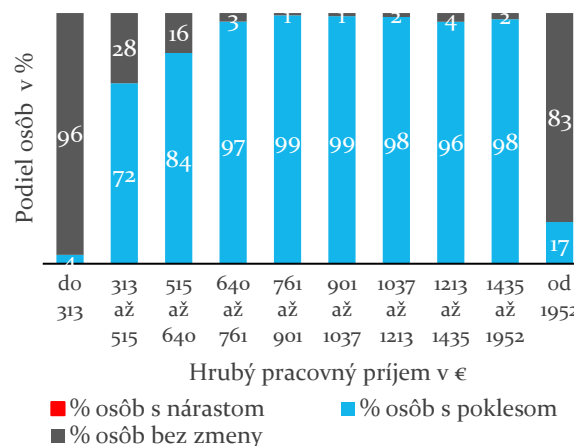
- 4.15 Pri pohľade na jednotlivcov, by ušetrili na dani z príjmu fyzických osôb všetci daňovníci, ktorí majú nárok na uplatnenie NČZD na daňovníka a ktorých základ dane neprevyšuje 100-násobok životného minima.

- 4.16 Suma zaplatenej dane by sa nezmenila pre daňovníkov, ktorí majú nulovú daňovú povinnosť a taktiež daňovníkov, ktorí sú k začiatku zdaňovacieho obdobia poberateľmi dôchodku a zároveň tento dôchodok je vyšší ako NČZD. Opatrenie sa tiež nedotkne vysokopříjmových daňovníkov.
- 4.17 Podiel osôb s pracovným príjmom, ktorých by sa opatrenie dotklo, dosahuje 72-99 % v 2. až 9. príjmovom decile (Graf 11). V kategórii pracujúcich s najnižším príjmom by sa opatrenie dotklo len 4 % osôb. V kategórii pracujúcich s najvyšším príjmom by sa opatrenie dotklo 17 % osôb.
- 4.18 Výška vplyvu opatrenia vyjadrená nominálne v eurách sa s výškou zdaniteľného príjmu nemení, keďže nárast vo výške NČZD je nominálne rovnaký pre každého daňovníka (Graf 10). Pre daňovníka, ktorý si uplatňuje plnú výšku NČZD to v roku 2020 predstavuje 6 eur mesačne. Vplyv opatrenia vyjadrený percentuálne k príjmu s výškou príjmu klesá.

Graf 10: Vplyv navrhovaného opatrenia na zaplatené dane a odvody, 2020

Graf 11: Vplyv navrhovaného opatrenia na zaplatené dane a odvody, 2020

Zdroj: model SIMTASK (2020)

Dynamické vplyvy

- 4.19 Dynamické vplyvy tohto opatrenia sú takmer zanedbateľné (Tabuľka 3). Opatrením by sa mierne zvýšili disponibilné príjmy obyvateľstva, čo by viedlo k vyššej motivácii byť ekonomicky aktívny. V porovnaní so základným scenárom by počet ekonomicky aktívnych vzrástol o necelých 740 osôb (0,03 %). Firmy by na tak malú zmenu nereagovali zvyšovaním miezd. V porovnaní so základným scenárom sa dá očakávať vplyv na HDP vo výške 0,01 %.

Tabuľka 3: Dynamické vplyvy opatrenia

Ukazovateľ	Zmena (%, p.b.)	Zmena (osoby)
Počet ekonomicky aktívnych	0,03 %	740
Počet pracujúcich	0,03 %	656
Počet nezamestnaných	0,04 %	85
Miera nezamestnanosti	0,00 p.b.	
Odpracované hodiny za kvartál	0,01 %	
Hrubé mzdy	0,00 %	
Efektívna práca	0,01 %	
Hrubý zisk firiem v % HDP	0,00 p.b.	
Náklady práce v % HDP	0,00 p.b.	
HDP	0,01 %	

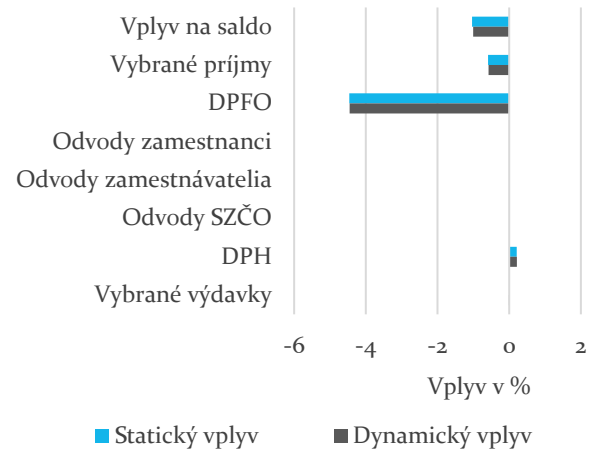
Zdroj: model w_hat if

4.20 Keďže dynamické vplyvy na makroekonomické ukazovatele sú malé, dôsledkom je tiež malý rozdiel (5 mil. eur) medzi statickými a dynamickými fiškálnymi vplyvmi (Tabuľka 4 a Graf 8).

Tabuľka 4: Dynamické vplyvy opatrenia

	Statický vplyv	Dynamický vplyv	Rozdiel
Vplyv na saldo	-138	-133	4
Vybrané príjmy	-138	-134	3
DPFO	-150	-150	0
Odvody			
Zamestnanci	0	1	1
Zamestnávateľa	0	2	2
SZČO	0	0	0
DPH	13	13	0
Vybrané výdavky	0	-1	-1

Graf 12: Porovnanie statických a dynamických vplyvov

Zdroj: model w_hat if

Príloha 1

Mikrosimulačný prístup

- 4.21 Modelom SIMTASK⁶ je nasimulovaný základný scenár, to znamená daňovo-odvodový a sociálny systém s parametrami zodpovedajúcimi legislatíve, ktorá je v súčasnosti platná pre rok 2020 (respektíve 2021 a 2022) a na databázach údajov zodpovedajúcim rokom 2020, 2021 a 2022. Podobne, s príslušnými parametrami a na rovnako upravených databázach je simulovaný aj navrhovaný scenár (zmena sadzieb poistného na sociálne poistenie).
- 4.22 Výsledky simulácií (daní, odvodov a dávok) zo základného scenáru škálujeme tak, aby zodpovedali hodnotám oficiálnych štatistik. Škálovací koeficient pre každý inštrument je vypočítaný ako podiel agregovaného objemu podľa oficiálnej štatistiky a agregovaného objemu vypočítaného modelom. Keďže základným scenárom je rok 2020, za oficiálnu štatistiku považujeme prognózované hodnoty [Výborom pre daňové prognózy z februára 2019](#). Fiškálny vplyv navrhovaného opatrenia vyjadrujeme v eurách ako rozdiel medzi škálovanými hodnotami z navrhovaného a základného scenára.
- 4.23 Simulácia DPH v našom modeli nezachytáva celkový objem platenej DPH v ekonomike. V mikrosimulačnom modeli je simulovaná spotreba súkromných domácností, čo je pre účely tejto kvantifikácie postačujúce.
- 4.24 Modelom *w_hat if* kvantifikujeme dynamické vplyvy opatrenia. Dynamický vplyv navrhovaného opatrenia berie do úvahy reakciu domácností a firiem na zmenu systému. Zmenou systému sa menia disponibilné príjmy, následne sa mení motivácia byť ekonomicky aktívny. Odpoveďou je zmena miezd a následne zamestnanosti. Výsledkom je, že ekonomika sa dostane do nového rovnovážneho stavu, zvyčajne v horizonte niekoľkých rokov. Vyhodnocujeme dlhodobý dopad na makroekonomické ukazovatele ako HDP, miera nezamestnanosti, hrubé mzdy a taktiež dlhodobý vplyv na rozpočet a disponibilné príjmy domácností.

Individuálne údaje Sociálnej poisťovne

- 4.25 Na verifikáciu kvantifikácie modelom SIMTASK boli použité individuálne údaje Sociálnej poisťovne.
- 4.26 Na údajoch Sociálnej poisťovne bol kvantifikovaný vplyv opatrenia v roku 2020. Tento zdroj údajov umožňuje kvantifikovať vplyv opatrenia cez uplatnenie si NČZD na daňovníka. Zdroj údajov neumožňuje kvantifikovať vplyv na vyplatené daňové kredity (celkový objem daňového bonusu na dieťa ostáva zachovaný, avšak pri nižšej daňovej povinnosti vzrastie časť daňového bonusu na dieťa, ktorá sa vypláca).
- 4.27 V tabuľke 5 je porovnaný vplyv opatrenia v roku 2020 kvantifikovaný modelom SIMTASK a na individuálnych údajoch Sociálnej poisťovne. Obidvoma metódami je kvantifikovaný porovnateľný vplyv opatrenia na vzorke osôb s príjmom zo závislej činnosti. Rozdielny vplyv vykazujú metódy na vzorke osôb s príjmom zo SZČO. V údajoch Sociálnej poisťovne chýbajú SZČO, ktoré nemajú povinnosť platiť sociálne odvody, vplyv je preto z tohto zdroja

⁶ Zjednodušená on-line verzia modelu je dostupná na stránke <http://simtask.rozpoctovarada.sk/>

podhodnotený. Podkladová databáza modelu SIMTASK nadhodnocuje príjem SZČO, vplyv opatrenia je preto z tohto zdroja nadhodnotený.

- 4.28 V oboch zdrojoch chýbajú resp. sú podhodnotené údaje o iných ako pracovných príjmoch, ktoré podliehajú dani. Modelovaný výnos dane z príjmu je preto nižší než v skutočnosti. Po zohľadnení tejto skutočnosti preškálovaním výstupov z modelov podľa reálneho resp. prognózovaného výnosu dane z príjmu fyzických osôb je odhad vplyvu opatrenia 132-138 mil. eur v roku 2020.

Tabuľka 5: Vplyv navrhovaného opatrenia, verifikácia kvantifikácie na individuálnych údajoch Sociálnej poisťovne (v mil. eur, ESA 2010)

	nepreškálované		preškálované	
	SP	SIMTASK	SP	SIMTASK
Zvýšenie NČZD na daňovníka	-105,2	-124,2	-131,8	-143,3
z toho osoby s príjmom zo závislej činnosti	-102,5	-105,9	-127,0	-135,4
z toho osoby s príjmom zo SZČ	-2,6	-16,6	-5,3	-5,6
Vplyv na vyplatené daňové kredity	n.a.	-6,6	n.a.	-7,7
Vplyv na DPH	n.a.	7,1	n.a.	12,8
Vplyv opatrenia na rozpočet VS v mil. eur	-105,2	-123,7	-131,8	-138,1

Zdroj: SIMTASK 2020, Sociálna poisťovňa, výpočet KRRZ

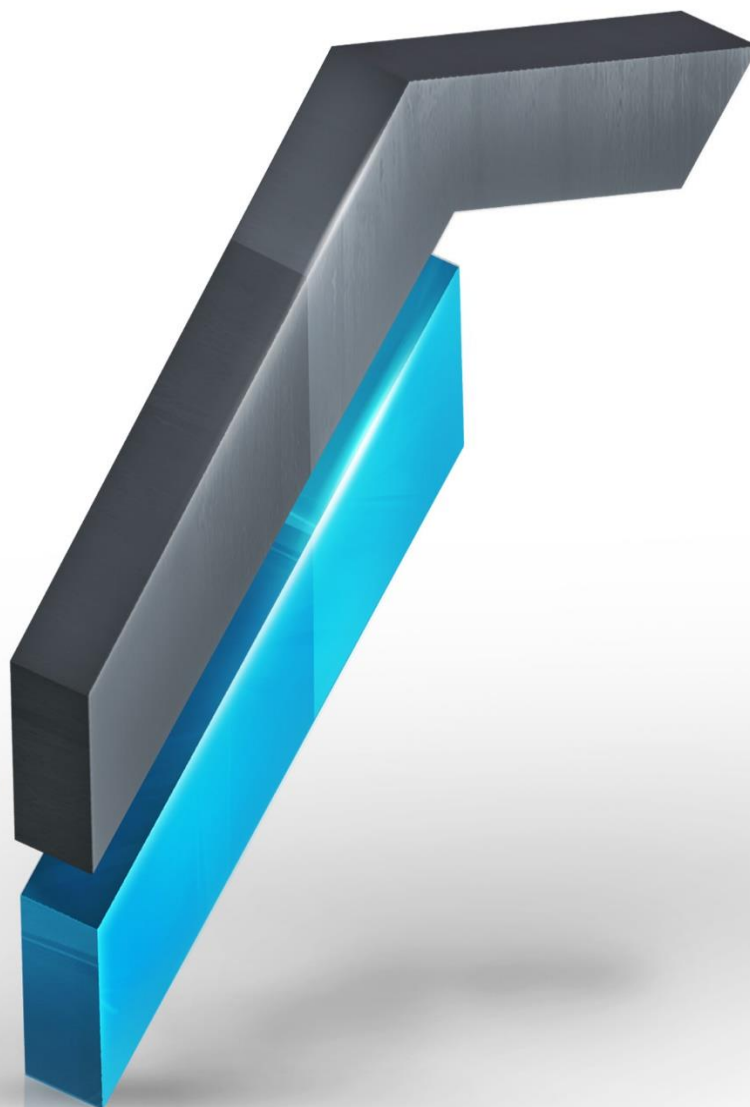
- 4.29 Pre komplexné vyhodnotenie opatrenia považujeme vhodnejší model SIMTASK, ktorý umožňuje zohľadniť vyplatené daňové kredity aj následný vplyv opatrenia na výnos DPH.

Príloha 2

Tabuľka 6: Zmena v disponibilnom príjme podľa typu rodín a výšky príjmu, 2020

	Príjem		Počet rodín	Zmena v disp. príjme		Podiel rodín so zmenou (v %)			Priem. Zmena (eur)		Priemerná kladná a záporná zmena v disp. príjme (eur)	Podiel rodín s kladnou, nulovou a zápornou zmenou (v %)
	od	do		eur	(%)	+	-	o	+	-		
Všetky rodiny												
1. príjmová kat.	-71,0	- 464,1	580 008	0,9	0,2	16,1	0,0	83,9	0,9	0,0		
2. príjmová kat.	464,2	- 689,0	576 423	2,4	0,4	40,5	0,0	59,5	2,4	0,0		
3. príjmová kat.	689,2	- 982,4	578 485	3,3	0,4	53,6	0,0	46,4	3,3	0,0		
4. príjmová kat.	982,8	- 1451,4	578 019	6,3	0,5	79,4	0,0	20,6	6,3	0,0		
5. príjmová kat.	1451,6	- 9417,9	578 079	6,0	0,3	66,7	0,0	33,3	6,0	0,0		
Jednotlivec bez detí												
1. príjmová kat.	-71,0	- 389,5	296 526	0,5	0,1	9,7	0,0	90,3	0,5	0,0		
2. príjmová kat.	389,6	- 492,7	295 713	1,8	0,4	29,6	0,0	70,4	1,8	0,0		
3. príjmová kat.	492,7	- 620,7	296 682	2,4	0,4	41,0	0,0	59,0	2,4	0,0		
4. príjmová kat.	621,7	- 965,4	305 003	4,5	0,6	74,7	0,0	25,3	4,5	0,0		
5. príjmová kat.	967,0	- 9417,9	286 669	3,0	0,2	49,9	0,0	50,1	3,0	0,0		
Jednotlivec + 1 dieťa												
1. príjmová kat.	61,1	- 141,5	21 135	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0		
2. príjmová kat.	191,7	- 542,6	22 837	0,4	0,1	6,8	0,0	93,2	0,4	0,0		
3. príjmová kat.	561,6	- 716,7	20 066	3,5	0,5	59,3	0,0	40,7	3,5	0,0		
4. príjmová kat.	726,5	- 1052,0	20 289	5,5	0,7	98,8	0,0	1,2	5,5	0,0		
5. príjmová kat.	1057,8	- 3588,1	21 068	3,7	0,3	55,9	0,0	44,1	3,7	0,0		
Jednotlivec + 2 deti												
1. príjmová kat.	131,8	- 389,0	3 808	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0		
2. príjmová kat.	394,9	- 840,3	3 555	2,2	0,3	37,0	0,0	63,0	2,2	0,0		
3. príjmová kat.	862,0	- 1024,8	4 985	5,9	0,6	98,8	0,0	1,2	5,9	0,0		
4. príjmová kat.	1029,4	- 1135,1	2 421	5,9	0,5	100,0	0,0	0,0	5,9	0,0		
5. príjmová kat.	1135,6	- 3066,8	3 578	5,1	0,4	86,0	0,0	14,0	5,1	0,0		
Jednotlivec + 3 a viac detí												
1. príjmová kat.	293,7	- 498,3	1 886	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0		
2. príjmová kat.	555,1	- 584,8	1 090	0,4	0,1	6,6	0,0	93,4	0,4	0,0		
3. príjmová kat.	709,4	- 939,4	1 490	1,7	0,2	28,5	0,0	71,5	1,7	0,0		
4. príjmová kat.	1058,7	- 1233,9	1 901	0,2	0,0	3,3	0,0	96,7	0,2	0,0		
5. príjmová kat.	1286,8	- 2047,7	1 060	6,0	0,4	100,0	0,0	0,0	6,0	0,0		
Dvojica bez detí												
1. príjmová kat.	18,4	- 804,0	137 871	1,4	0,2	24,0	0,0	76,0	1,4	0,0		
2. príjmová kat.	804,3	- 955,0	141 381	1,5	0,2	22,3	0,0	77,7	1,5	0,0		
3. príjmová kat.	956,0	- 1182,8	134 449	4,8	0,5	59,2	0,0	40,8	4,8	0,0		
4. príjmová kat.	1183,9	- 1613,0	137 616	7,8	0,6	79,5	0,0	20,5	7,8	0,0		
5. príjmová kat.	1613,2	- 9300,6	137 730	5,8	0,3	67,2	0,0	32,8	5,8	0,0		
Dvojica s 1 dieťaťom												
1. príjmová kat.	82,1	- 988,6	54 680	3,1	0,4	49,7	0,0	50,3	3,1	0,0		
2. príjmová kat.	988,7	- 1267,0	54 443	8,4	0,8	99,4	0,0	0,6	8,4	0,0		
3. príjmová kat.	1267,3	- 1600,6	54 726	9,1	0,7	99,9	0,0	0,1	9,1	0,0		
4. príjmová kat.	1601,7	- 2219,8	54 764	8,8	0,5	88,5	0,0	11,5	8,8	0,0		
5. príjmová kat.	2228,0	- 8744,7	53 864	6,9	0,3	83,7	0,0	16,3	6,9	0,0		
Dvojica s 2 deťmi												
1. príjmová kat.	272,2	- 947,0	44 676	2,2	0,3	36,1	0,0	63,9	2,2	0,0		
2. príjmová kat.	947,7	- 1369,0	44 833	8,1	0,7	96,1	0,0	3,9	8,1	0,0		
3. príjmová kat.	1375,3	- 1706,8	44 332	9,3	0,6	100,0	0,0	0,0	9,3	0,0		
4. príjmová kat.	1709,3	- 2278,7	43 846	9,2	0,5	85,5	0,0	14,5	9,2	0,0		
5. príjmová kat.	2291,9	- 6453,4	44 218	6,0	0,2	74,8	0,0	25,2	6,0	0,0		
Dvojica s 3 a viac deťmi												
1. príjmová kat.	202,0	- 737,6	21 084	0,5	0,1	8,5	0,0	91,5	0,5	0,0		
2. príjmová kat.	760,6	- 1221,9	16 576	6,6	0,6	86,0	0,0	14,0	6,6	0,0		
3. príjmová kat.	1229,7	- 1852,1	19 873	7,9	0,5	91,3	0,0	8,7	7,9	0,0		
4. príjmová kat.	1853,9	- 2039,8	17 879	7,6	0,4	93,7	0,0	6,3	7,6	0,0		
5. príjmová kat.	2044,0	- 3790,5	17 534	3,9	0,2	59,6	0,0	40,4	3,9	0,0		

Zdroj: model SIMTASK (2020)

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2019

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1, 813 25
Slovenská republika

www.rozpoctovarada.sk

Pri reprodukcii časti textu je potrebné uviesť okrem organizácie aj názov materiálu. Text neprešiel jazykovou korektúrou.